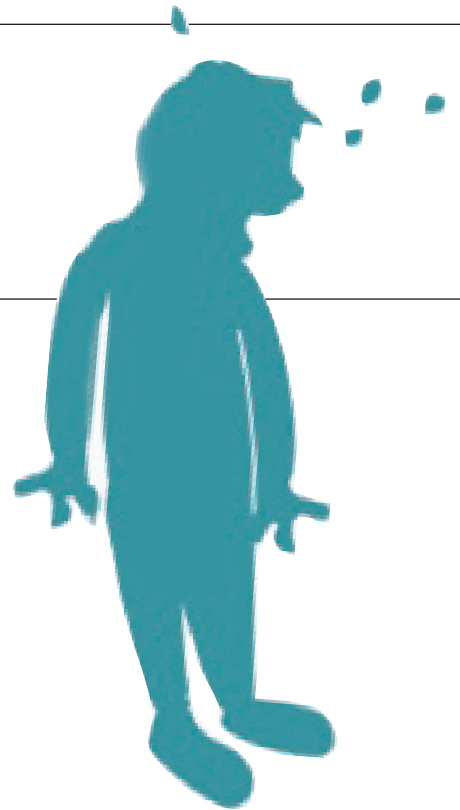

ONDERWIJS & OPVOEDING

DE OPVOEDVRAAG Maaike Bezemer

Leer de kleuter om emoties te uiten, met boos zijn is niks mis

Hoe ga je om met emotionele, hysterische buien van een vierjarige?

Onze bijna vierjarige dochter is emotioneel heftiger dan onze oudste, schrijft een moeder. “Ze zit regelmatig op de gang omdat ze iets niet wil, dat wij wel willen. Boos worden werkt niet. We kunnen ook praten tot we een ons wegen; ze geeft pas na heel lang toe.”

Van de week was er een wel heel emotionele reactie. Het meisje werd vervelend wakker en wilde niet meer naar bed. Ze werd echt hysterisch, zegt moeder. “Ze bleef maar schreeuwen tot ze schor was. En ze bleef zichzelf ook maar aanraken op haar lichaam, alsof ze kriebel had. ‘Ga weg, ga weg’, riep ze.” Ze was echt wakker, niet meer aan het dromen, verzekert moeder, en pas na lange tijd werd ze rustig. “Na afloop was ze er zelf ook helemaal beduusd van.”

Wat kan dit zijn, vragen de ouders zich af. En vooral: hoe moeten ze hiermee omgaan?

Pedagoog en jeugdverpleegkundige Mieke van Vleuten kan alleen maar gissen waar het vandaan komt. De kriebelige reactie bij het wakker worden is wat vreemd, maar het kan goed een nare droom zijn geweest. Heftige emoties komen vaker voor bij kleine kinderen. Tot driftbuien aan toe. Zo rond de twee,

drie jaar, gaan ze grenzen verkennen, weet Van Vleuten. Misschien is dit meisje gewoon wat later. “Is ze al aan het wennen op school, dan krijgt ze meer prikkels te verduren: ook dan kunnen emoties wat meer gaan oplopen. En zoals de moeder aangeeft: soms is het gewoon een pittig karakter.”

Bij histerie kan het helpen om haar juist wel stevig vast te pakken en te wiegen, zegt de pedagoge. “Daar komen de ouders achter als ze het uitproberen. Echt weggaan, zoals het meisje eist, kan alleen als je laat weten dat je in de buurt bent. Zeg dat je vlakbij bent en dat ze altijd naar je toe kan komen.”

Bij het opvoedspreekuur van de gemeente Heerhugowaard adviseert Van Vleuten ouders zo rustig mogelijk te blijven. “Het is goed om te blijven praten. Ook al is dat lastig met kinderen van vier, vooral als ze een sterke wil hebben. Voor je het weet, sta je de hele dag te discussiëren. Maar vader en moeder moeten de emoties benoemen. Liefst in korte en duidelijke zinnen.”

Kleine kinderen kunnen nog niet zo goed aangeven hoe ze zich voelen. Veel volwassenen hebben daar nog moeite mee, lacht Van Vleuten. “Maar boos zijn, of heel verdrietig, daar is niks mis mee. Dat mag. Laat ze dat weten,

dan leren ze ermee omgaan.”

Het is ook prima als ze de dochter eerst op de gang laten uitrazen, stelt de pedagoge, maar met duidelijke voorwaarden. “Ze mag niet zelf terugkomen als het haar uitkomt, en hou haar daar ook weer niet te lang. Zet bijvoorbeeld een wekkertje op vier minuten, dan weet ze waar ze aan toe is. Uiteindelijk

Vaak heeft een kind het temperament niet van een vreemde

moet het meisje leren dat er grenzen zijn: ik snap dat je boos bent, maar je moet toch je schoenen opruimen.”

Heleen de Hertog, oprichter van opvoedbureau How2talk2kids is niet voor een time-out op de gang. “Sommige kinderen zitten die tijd uit en gaan dan vrolijk verder. Of ze vatten het op alsof boos zijn niet mag. In plaats van dat je zegt: Ik wil je niet in de buurt als je zo doet, kun je beter helpen. Leer haar om heftige emoties op een acceptabele manier te uiten.”

Dat is niet soft en betekent evenmin dat je raar gedrag accepteert, verzekert ze. “De vierjarige mag niet schoppen of een zusje slaan. Er zijn regels en die kun je uitleggen. Als je met speelgoed gaat gooien, dan moet ik het even innemen, anders gaat het stuk. Als je gaat schreeuwen, dan kan ik je niet verstaan.”

Erken de frustratie maar bied een alternatief, vat de opvoedkundige samen. “Misschien kan ze wel laten zien hoe boos ze is door te gaan stampen. Is ze een beetje boos, of moet ze echt heel hard stampen? Of werkt het voor haar beter als ze met een pen op papier kan krassen. Of op een paar kussens slaan? Uiteindelijk zit ze beter in haar vel als ze emoties niet hoeft weg te moffelen.”

Mieke van Vleuten denkt dat het kan werken als de ouders haar wat meer keuzes geven. “Soms zijn ouders wel heel strikt in hun regels. Misschien heeft dit meisje iets meer speling nodig. Is het echt belangrijk dat ze die schoenen nu opruimt, of mag dat ook als ze klaar is met spelen?” Want botsingen zijn vaak een wisselwerking tussen kind en ouder, zegt ze. “Als je doorvraagt, zien veel ouders ook wel dat hun kind het temperament niet van een vreemde heeft.”

VOOR DE KLAS Rene Kneyber

Horrorverhalen

Kerstvakantie. Lekker twee weken vrij voor alle leraren en leerlingen. Alle leerlingen? Nee, er waren er ook arme stakkers tijdens de vakantie huiswerk aan het maken op een van de veertien huiswerkinstituten van Hip. ‘Medelijden is niet nodig’ vond oprichtster Miriam Lensen vorige week maandag in deze krant.

Ouders geven steeds meer geld uit aan huiswerkbegeleiding, en het wordt dan ook gezien als een groeiemarkt. Zo maakte online-tutor-platform Nimbles vlak voor de jaarwisseling bekend dat het vier ton aan groeigeld had opgehaald. Hiermee willen ze ‘in heel Nederland ouders koppelen aan gescreende private tutors’. Businessbabe – volgens Quote – Danique Wiltink bedacht het concept op het strand in Rio de Janeiro. Uiteindelijk

gaat het volgens haar allemaal de kant van de Aziaten op, waar kinderen op jonge leeftijd al ellebogend proberen ‘om later bovenop de apenrots te belanden’. Tjonge.

Dat huiswerkbegeleiding daadwerkelijk een groeiemarkt is, vind ik verbazingwekkend. Aan de ene kant omdat op veel scholen digitale volgsystemen draaien waarin ouders en leerlingen kunnen zien wat het huiswerk is. Meer dan ooit is het mogelijk om aan de keukentafel een goed gesprek te hebben over het al dan niet gemaakte huiswerk, met de feiten op tafel. Toen ikzelf op school zat, schreef ik gewoon mijn huiswerk niet in mijn agenda als ik het niet wilde maken, maar de gemiddelde puber komt daar nu niet mee weg.

Vroeger kon ik ook niemand thuis om hulp vragen als ik iets snapte, als

ik er niet uitkwam dan moest ik het de dag erna op school vragen. Nu staat het hele internet vol met instructie-filmpjes van docenten en websites waarin het ene na het andere wordt uitgelegd. Leerlingen van nu kunnen zelfs op WhatsApp overleggen over het huiswerk, of elkaar foto’s van de antwoorden doorsturen.

Ik wil maar zeggen, makkelijker

Dat huiswerkbegeleiding een groeiemarkt is, vind ik verbazingwekkend

werd het de jeugd nimmer gemaakt als het op huiswerk aankomt. Toch is huiswerk kennelijk een groeiend probleem, en ik denk soms dat het juist komt door het toegenomen gemak.

Doordat leraren al het huiswerk netjes in Magister zetten, hoeven de leerlingen zelf niets meer bij te houden of te organiseren. En al die bruikbare informatie die op internet staat, gaat vergezeld van vele malen meer afleiding. Het is niet voor niks dat in huiswerkinstituut Hip alle mobieltjes en apparaten ingeleverd moeten worden en Facebook en Instagram geblokkeerd staan.

Het lijkt er daarmee op dat de groeiemarkt vooral het gevolg is van een massaal opvoedprobleem. Daar kan eigenlijk geen horrorverhaal over ellebogende Aziatische kleuters tegenop.

